

משרד הפנים

פריט

**4.6 א' – מזון ומרכיביו לרבות משקאות
וחומרי גלם, יצורו, עיבודו – מחומרי גלם מן
החי ביכולת ייצור העולה על 5 טונות ליום,
ייצורו, עיבודו – מחומרי גלם מן הצומח
ביכולת ייצור העולה על 50 טונות ליום.**

משרד הפנים

תוכן עניינים

3	מבנה הפורמט החדש ותכונותיו	
3	פרק א' - הגדרות כלליות	
3	פרק ב' - הבהרות רוחביות	
4	פרק ג' - המשרד להגנת הסביבה	
5	פרק ד' - משרד הבריאות	
6	פרק ה' - משרד הכלכלה והתעשייה	
6	1. הוראות חוק הנוגעות לעניין	
6	2. הגדרות	
13	3. כללי	
14	4. תנאים מוקדמים	
14	5. תנאים ברישיון	
20	6. דיווחים, הצהרות ואחזקת מסמכים	
21	7. טפסים ופרוצדורות	
22	פרק ו' - כבאות והצלה	
22	1. הוראות חוק הנוגעות לעניין	
22	2. הגדרות	
24	3. תנאים מוקדמים	
25	4. רישום ודיווח	
25	5. כללי	
26	6. דרכי גישה	
26	7. הפרדות ועמידות אש	
26	8. דרכי מוצא	
27	9. שילוט	
27	10. תאורת חרום	
27	11. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)	
28	12. ציוד כיבוי	
28	13. מערכת מתזים	
30	14. מערכת גילוי אש ועשן	
31	15. מערכת חשמל	
32	16. מערכת שליטה בעשן	
32	17. מערכת מיזוג אוויר	
32	18. מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)	
32	19. חומרים מסוכנים	
32	20. גנרטור חירום	
32	21. הדרכה ותרגול	
32	22. לוח פיקוד כבאים	
33	23. מערכת גז	
34	24. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה	
34	25. תיק שטח	
35	26. צוות כיבוי והצלה מפעלי	
35	27. אחסנה חיצונית	
35	28. מיתקן פוטו-וולטאי	
35	29. אישורים	
37	30. נספחים	

משרד הפנים

מבנה הפורמט החדש ותכונותיו

[לחצו כאן](#) לקבלת מידע אודות מבנה הפורמט החדש.

פרק א' - הגדרות כלליות

[לחצו כאן](#) למעבר לפרק ההגדרות הכלליות.

יודגש כי, יש לקרוא פרק זה בעיון רב טרם קריאת המפרט, וכי הוא חלק בלתי נפרד מתוכן המפרט האחיד ותוכנו מחייב כתוכן המפרט האחיד.

פרק ב' – הבהרות רוחביות

[לחצו כאן](#) למעבר לפרק ההברות הרוחביות.

יודגש כי, יש לקרוא פרק זה בעיון רב טרם קריאת המפרט, וכי הוא חלק בלתי נפרד מתוכן המפרט האחיד ותוכנו מחייב כתוכן המפרט האחיד.

משרד הפנים

פרק ג' - המשרד להגנת הסביבה

המשרד הינו **נותן אישור** לפריט זה, אך אינו מחויב בפרסום מפרט אחיד.

משרד הפנים

פרק ד'- משרד הבריאות

המשרד הינו **נותן אישור** לפריט זה, אך אינו מחויב בפרסום מפרט אחיד.

משרד הפנים

פרק ה' - משרד הכלכלה והתעשייה

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1** פקודת הבטיחות בעבודה, התש"ל-1970 (להלן – פקודת הבטיחות בעבודה) ותקנותיה. התקנות העיקריות הרלוונטיות למפרט זה הן:
  - 1.1.1** תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997;
  - 1.1.2** תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח-1988; (להלן – תקנות בנייה)
  - 1.1.3** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984; (להלן – תקנות אבק מזיק)
  - 1.1.4** תקנות הבטיחות בעבודה (חשמל), התש"ן-1990;
  - 1.1.5** תקנות הבטיחות בעבודה (עובדים בחומרי הדברה), תשכ"ד-1964;
  - 1.1.6** תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007; (להלן – תקנות עבודה בגובה)
  - 1.1.7** תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2001; (להלן – תקנות המעבדות)
  - 1.1.8** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממיסים פחמימניים ארומטיים מסוימים), התשנ"ג-1993;
  - 1.1.9** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים במתכות מסוימות), התשנ"ג-1993;
  - 1.1.10** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התשמ"ד-1984;
  - 1.1.11** תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו-1986;
  - 1.1.12** תקנות הבטיחות בעבודה (מכירה והשכרה של מכונות, מתקנים וציוד), התשס"א-2001;
  - 1.1.13** תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתנים), התשנ"ג-1992; (להלן – תקנות העגורנאים)
  - 1.1.14** תקנות הבטיחות בעבודה (הרמת בני אדם במלגוזות), התשמ"ג-1983;
  - 1.1.15** תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011;
  - 1.1.16** תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות), התשנ"ח-1998;
  - 1.1.17** תקנות הבטיחות בעבודה (מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה), התש"ס-2000; (להלן תקנות מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה)
  - 1.1.18** תקנות הבטיחות בעבודה (נוחיות), התשכ"ה-1965;
  - 1.1.19** תקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה במקומות עבודה), התשמ"ח-1988;
- 1.2** חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 ותקנותיו. התקנות העיקריות הרלוונטיות למפרט זה הן:
  - 1.2.1** תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999; (להלן – תקנות מסירת מידע)
  - 1.2.2** תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו-1996; (להלן – תקנות ממונים על הבטיחות)
  - 1.2.3** תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ועדות בטיחות ונאמני בטיחות), התשכ"א-1960;
  - 1.2.4** תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), התשע"ג-2013; (להלן – תקנות תכנית לניהול בטיחות)
- 1.3** פקודת תאונות ומחלות משלוח יד (הודעה), 1945 ותקנותיה
  - 1.3.1** תקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה – רשימה נוספת), התש"ס-1980;
  - 1.3.2** תקנות התאונות ומחלות משלוח יד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א-1951;
- 1.4** תקנות רישוי עסקים (אחסנת נפט), התשל"ז-1976; (להלן – תקנות אחסנת נפט)
- 1.5** חוק הצבת מכשירי החייאה במקומות ציבוריים, תשס"ח-2008;
- 1.5.1** תקנות הצבת מכשירי החייאה במקומות ציבוריים, תשע"ד-2014;
- 1.6** תקנות עבודת הנוער (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות), התשנ"ו-1995;
- 1.7** תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), התשס"א-2001;

2. הגדרות

לפרק זה -

2.1 אבזר הרמה

התקן כלשהו המשמש או הנועד לשמש במישרין או בעקיפין לחיבור עומס להתקן הרמה ואינו מחובר דרך קבע לעומס, לרבות מענב, שרשרת, מענב חבל, טבעת, וו, מענב אונקל, סגיר,

משרד הפנים

סביבול, מנעול סבב, עין הרמה, משולשת, חוליה, מלקחות לוח, מלקחות קורה, מלקחות מספריים, כלי קיבול להרמת חומרים או ציוד, דלי מלקחיים, בורג עין, קורת הרמה, מסגרת הרמה וכל התקן דומה המהווה חלק של התקן הרמה או אמצעי תליה, ולרבות תמיכה של התקן הרמה שבו משטח עבודה או במה;

2.2 אבק מזיק

חלקיקים או סיבים מינראליים מוצקים של חומר הפורחים או מרחפים באוויר והעשויים לחדור למערכת הנשימה בתהליך השאיפה, והנוצרים בתהליך טבעי, בעיבוד, בטיפול, בטלטול, בשימוש או בכל פעולה אחרת בחומר ועלול לגרום למחלות ריאה הידועות בשם פנוימוקוניוזיס או לנזק בריאותי אחר שמקורו באבק.

2.3 בדיקות סביבתיות תעסוקתיות

פעולות המבוצעות בידי בודק מעבדתי מוסמך לשם מיפוי חשיפת העובדים לגורמים מזיקים וכן מדידת רמת החשיפה המשוקללת, רמת החשיפה לזמן קצר ותקרת החשיפה במקום העבודה, הכוללות סקר מקדים מעודכן וניטור סביבתי של גורמים מזיקים שנערך בהתאם לממצאיו;

2.4 בדיקות טוקסיקולוגיות ביולוגיות

בדיקות של סימנים ביולוגיים בגוף האדם והשוואתם למדדים ביולוגיים לחשיפה תעסוקתית;

2.5 בדיקות רפואיות

בדיקות שמתבצעות ע"י רופא מורשה או ע"י שירות רפואי מוסמך, לרבות בדיקות טוקסיקולוגיות-ביולוגיות;

2.6 בודק מוסמך

אדם שמפקח עבודה ראשי הסמיכו בכתב לערוך בדיקות וניסויים, כמפורט ב"פקודת הבטיחות בעבודה";

2.7 בודק מעבדתי מוסמך

עובד מעבדה מוסמכת (משרד הכלכלה והתעשייה), בעל הסמכה תקפה ממפקח העבודה הראשי לערוך בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות במקומות עבודה;

2.8 בעל עסק

כהגדרתו בפרק א', לרבות המחזיק במקום העבודה;

2.9 גורמים מזיקים

גורמים כימיים ופיזיקאליים מזיקים, הנמצאים במפעל, ואשר העובדים עלולים להיחשף אליהם בזמן העבודה והם רשומים בספר, בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה של תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011 ו/או ובאחת מתקנות הבטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים;

2.10 גפ"מ

גז פחמימני מעובה (גז בישול);

משרד הפנים

2.11 דוד קיטור

מכל סגור שבו מיוצר למטרה כלשהי קיטור תחת לחץ גדול מלחץ אטמוספרי, לרבות חוסך המשמש לחימום מים המסופקים למכל כאמור ומשחן המשמש לחימום קיטור ;

2.12 הספר

Threshold Limit Values for Chemical Substances and Physical Agents & Biological Exposure Indices – ACGIH, כתוקפו מזמן לזמן לפי עדכונו השנתי, שעותק שלו מופקד לעיון הציבור במשרדי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית בירושלים, תל אביב, באר שבע וחיפה, וכן במרכז למידע של המוסד לבטיחות וגהות בתל אביב, והפניה אליו מצויה באתר האינטרנט של משרד הכלכלה והתעשייה שכתובתו www.economy.gov.il ; הנוסח התקף האחרון שאליו יש הפניה כאמור, הוא הנוסח המחייב ;

2.13 התקני בטיחות

התקן קבוע, אוטומטי או משולב, המגן באופן בטוח על כל חלק של מכונה, תהליך או ציוד אחר, העשוי להוות סכנה לעובדים ולנמצאים בסביבה המסוכנת, העונה על דרישות החקיקה בנושא, תקנים רלוונטיים, הוראות יצרן, כללי מקצוע מקובלים או נהלים מקצועיים שפורסמו.

2.14 חשיפה משוקללת מירבית מותרת (TLV-TWA) - Time Weighted average - Threshold Limit Value

הרמה המשוקללת המירבית של גורמים כימיים ופיזיקליים באזור עבודתו של העובד אשר עד אליה מותרת חשיפה במשך יום עבודה של 8 שעות מתוך יממה ;

2.15 טיפול

אחסון, סידור, הרכבה, תיקון, ציפוי, פירוק, חידוש או ניקוי ;

2.16 סלטול

הובלה, הולכה, שינוע, העברה ממקום למקום, מילוי, הרקה, העמסה או פריקה ;

2.17 מדריך עבודה בגובה

מי שמוסד להכשרה נתן לו תעודת הכשרה לשמש מדריך באחד או יותר מתחומי העבודה שנקבעו בתקנות עבודה בגובה, והוא רשום במרשם.

2.18 מחזיק במקום העבודה

כל אחד מאלה :

2.18.1 המעביד ;

2.18.2 במפעל - הבעל או התופס כמפורט בסעיפים 219 עד 221 לפקודת הבטיחות בעבודה

(נוסח חדש), התש"ל-1970 ;

2.18.3 בעל מקום העבודה ;

2.18.4 המנהל בפועל את מקום העבודה ;

2.18.5 אדם שבהשגחתו או בפיקוחו פועל מקום העבודה ;

2.18.6 המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד.

- 2.19 מחלת משלח יד**
מחלה הנזכרת בתוספת שבתקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה - רשימה נוספת), התש"ס-1980, או מחלה אחרת כלשהי שעליה הוחלו הוראות סעיף 5 לפקודת התאונות ומחלות משלח היד (הודעה), 1945 ;
- 2.20 מיתקן חשמלי**
מיתקן המשמש לשם ייצור חשמל, הולכתו, הפצתו, צריכתו, צבירתו או שינויו (טרנספורמציה), לרבות מבנים, מכונות, מכשירים, מצברים, מוליכים, אבזרים, וציוד חשמלי קבוע או מיטלטל הקשורים במיתקן ;
- 2.21 מיתקן לחץ**
דוד קיטור, קולט אוויר, קולט קיטור ;
- 2.22 מיתקן נפט**
חוות מכלים, חוות מכלי גפ"מ, תחנת תדלוק ציבורית, מחסן גפ"מ, תחנת תידלוק פנימית, מחסן פרטי ומחסן סיטוני ;
- 2.23 מכונה**
כל מכונה, התקן וציוד, לרבות התקן מכני ורצועת הנעה ;
- 2.24 מכונת הרמה**
התקן הרמה, לרבות עגורן, קילון, תלת-רגל, התקן משיכה, מחפר עגורן, מחדיר כלונסאות, כננת, מלגזה, גלגלת, גלגלת שרשרת, גלגלת כבלים, גלגילון, מסוע עילי, מסילת כבל, חבל עילי וכל מכונה אחרת שיכולה באמצעות אבזר הרמה להרים עומס, להורידו או להחזיקו תלוי ;
- 2.25 מכין התכנית לניהול בטיחות**
בעל השכלה וניסיון בתחום הבטיחות והבריאות התעסוקתית לפי תקנה 4 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), התשע"ג-2013 ;
- 2.26 ממונה על הבטיחות**
בעל אישור כשירות שנתמנה בידי מעביד לממונה על הבטיחות, הגהות ובריאות העובדים במפעל, בהתאם לסעיף 25(א) לחוק ארגון הפיקוח על העבודה ולפי תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו-1996 ;
- 2.27 מנהל מעבדה**
מי שמחזיק מעבדה מינה אותו לאחראי על תפקוד המעבדה לפי תקנה 2(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגיהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2001 ;
- 2.28 מנהל עבודה**
(בנייה) כהגדרתו בתקנה 3 לתקנות הבנייה ;
- 2.29 מעבדה**

משרד הפנים

מקום שבו מבצעים דגימות, בדיקות, אנליזות, סינתזות, ניסויים, מחקר ופיתוח, הדרכה, לימוד והוראה תוך שימוש בגורמים מסוכנים, למעט מקומות אלה המתקיימים במסגרת מוסד חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, תש"ט-1949, במוסד חינוך ממלכתי ובמוסד חינוך ממלכתי דתי כהגדרתם בחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953, בבית ספר כהגדרתו בחוק הפיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969, וכהגדרתו בפקודת החינוך [נוסח חדש], תשל"ח-1978, או בבית ספר מקצועי כהגדרתו בחוק החניכות, תשי"ג-1953;

2.30 מעבדה מוסמכת (משרד הכלכלה והתעשייה)

(להלן – מעבדה מוסמכת) מעבדה למהות תעסוקתית של משרד הכלכלה והתעשייה וכל מעבדה אחרת שמפקח העבודה הראשי הסמיכה לבצע בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות של ריכוזי החומר באוויר במקומות עבודה;

2.31 מעביד

לרבות חבר בני אדם ונציגו החוקי של מעביד שנפטר, ולרבות מחזיק או תופס במקום עבודה;

2.32 מעלית

מתקן המשמש לתנועת בני אדם או טובין בין מסילות קבועות, אשר לו תא או דוכן הנע במסלול מאונך או כמעט מאונך, ותנועתו מוגבלת על-ידי מכוון;

2.33 מפעיל מוסמך

מי שהוסמך לפי תקנה 4 לתקנות הבטיחות בעבודה (מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה), התש"ס-2000 להפעיל דוד קיטור ודוד הסקה;

2.34 מפעל – משרד הכלכלה והתעשייה

(להלן – מפעל או עסק) מפעל או חצרים שבהם או בתחומי הגדר שלהם או מסביב להם עובדים בני-אדם בעבודת כפיים בתהליך המשמש לעשיית מצרך או חלק של מצרך, שינוי, תיקונו, עיטורו, גימורו, ניקויו, רחיצתו, פירוקו, הריסתו או הכשרתו למכירה, או הכרוך באלה, ונתקיימו בחצרים שתי אלה:

2.34.1 פעולת המפעל היא דרך משל-יד או לשם השתכרות;

2.34.2 אם מועסקים שם עובדים שכירים - יש למחזיק במקום העבודה זכות גישה או זכות שליטה; לרבות המפעלים המפורטים בסעיף 3 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970;

2.35 מפקח עבודה

מי שנתמנה לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, להיות מפקח עבודה, סגן מפקח עבודה ראשי או מפקח עבודה ראשי, לפי העניין, ו"מפקח אזורי" לעניין מפעל פלוני - מי שנתמנה לפי החוק האמור להיות מפקח עבודה אזורי באזור שבו נמצא המפעל;

2.36 מקום מוקף

חדר, תא, מכל, בור, מעבר לאדים, צינור או חלל מוקף כיוצא באלה;

2.37 מקרה מסוכן

משרד הפנים

מקרה כלשהו מהמקרים הנמנים בתקנות התאונות ומחלות משלח יד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א-1951;

2.38 נאמן בטיחות

מי שנאמן לענייני בטיחות או גהות מכוח סעיפים 19 או 20 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954;

2.39 נוחיות

משתנות, בתי-כסא עם אסלה להדחה, בתי-כסא מעל בור, בתי כסא יבשים למיניהם ונוחיות כיוצא באלה;

2.40 נפט

כל נוזל או גז פחמימני מתלקח, לרבות **גפ"מ**, גז טבעי וכל חומר מתלקח אחר ששר הכלכלה והתעשייה הכריז עליו כנפט, לעניין תקנות רישוי עסקים (אחסנת נפט), התשל"ז-1976, למעט משחות סיכה, שמני סיכה ואספלט;

2.41 סיכונים

סיכוני בטיחות ובריאות הנובעים משימוש בציוד, בחומר, בתהליך ייצור או בכל גורם אחר במקום עבודה;

2.42 סקר מקדים

סקר שיטתי הנערך במקום העבודה לצורך זיהוי, הערכה ותיעוד של גורמים מזיקים, הכולל אפיון שלסביבת העבודה ומתבצע באמצעות תצפיות ואיסוף מידע איכותי וכמותי בעמדות עבודה ובחללי עבודה, וממצאיו משמשים בסיס לקביעת היקף הניטור הסביבתי-תעסוקתי;

2.43 עבודה בגובה

כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ולרבות עבודה כאמור:

2.43.1 המתבצעת מעל משטח עבודה ללא גידור או מעקה תקני;

2.43.2 המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין;

2.43.3 המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;

2.44 עבודה בגורם מזיק

ייצור, שימוש, עיבוד, טיפול, טלטול או עבודות תחזוקה;

2.45 עגורן

כל אחד מאלה:

2.45.1 עגורן צריח (Tower Crane);

2.45.2 עגורן נייד (Mobile Crane) אופני, זחלי או חצי-זחלי;

2.45.3 עגורן גשר עילי ועגורן שער;

2.45.4 עגורן להעמסה עצמית;

משרד הפנים

2.46 עובד

לרבות עובד קבלן כוח אדם, עובד קבלן חיצוני, עובד עצמאי;

2.47 עובד בגורם מזיק

כל עובד החשוף לאחד או יותר מן הגורמים המזיקים בריכוז העולה על רמת הפעולה הסביבתית התעסוקתית, או שעובד במגע או בחשיפה, או תוך אפשרות של מגע או חשיפה לגורם בעבודה או בתהליך עבודה מן הנקובים בתוספות לתקנות בטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים, והוא עובד עבודה חלקית או מלאה ביום עבודה של 8 שעות מתוך יממה, במשך מספר שעות לשנה כמפורט בתקנות בטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים;

2.48 רופא מורשה

רופא מומחה לרפואה תעסוקתית, וכן רופא של שירות רפואי מוסמך ששר הכלכלה והתעשייה, בהסכמת שר הבריאות, הרשו לעניין תקנות גהות תעסוקתית;

2.49 רמת הפעולה

רמה של מחצית החשיפה המשוקללת המרבית המותרת או, אם לא נקבע ערך לחשיפה המשוקללת המרבית המותרת, מחצית תקרת החשיפה המותרת של הגורמים המזיקים הנקובים בתוספת הראשונה ובחלק א' בתוספת השנייה בתקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011;

2.50 רעש מזיק

רעש שמפלסו גבוה מהערכים המותרים בתקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התש"ס-2000, העלול לגרום לנזק בריאות לעובד החשוף לו במקום עבודתו;

2.51 שירות רפואי מוסמך כל אחד מאלה:

2.51.1 מרפאה לרפואה תעסוקתית הפועלת במסגרת קופת חולים, כהגדרתה בחוק ביטוח

בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994;

2.51.2 מוסד רפואי, ששר הכלכלה והתעשייה, בהסכמת שר הבריאות, הסמיכו לביצוע

בדיקות רפואיות לעניין תקנות אלה;

2.52 תאונת עבודה

תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו או מעבידו או מטעמו, ולעובד עצמאי – עקב עיסוקו במשלח ידו;

2.53 תקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים

כל אחת מאלה:

2.53.1 תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים

מזיקים), התשע"א-2011;

2.53.2 תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים

במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2000;

משרד הפנים

- 2.53.3** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התשמ"ד-1984 ;
- 2.53.4** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984 ;
- 2.53.5** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים במתכות מסוימות), התשנ"ג-1993
- 2.53.6** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בבנוז), התשמ"ד-1983 ;
- 2.53.7** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בויניל-כלוריד), התשמ"ד-1983 ;
- 2.53.8** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בעופרת), התשמ"ד-1983 ;
- 2.53.9** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בכספית), התשמ"ה-1985 ;
- 2.53.10** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בזרניך (ארסן)), התשמ"ה-1985 ;
- 2.53.11** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממיסים פחמימניים הלוגניים מסוימים), התשנ"א-1990 ;
- 2.53.12** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממיסים פחמימניים ארומטיים מסוימים), התשנ"ג-1993 ;
- 2.53.13** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בחומרי הדברה שהם זרחניים אורגניים וקרבמטים), התשנ"ג-1992 ;
- 2.53.14** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובטיחות העוסקים בקרינת לייזר), התשס"ה-2005 ;
- 2.53.15** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העוסקים בקרינה מייננת), התשנ"ג-1992 ;
- 2.53.16** תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים באיזוציאנאטים), התשנ"ג-1993 ;

3. כללי

- 3.1** בעל עסק יקיים כהלכה את כל הוראות החקיקה הנוגעות לעניין לגבי סוג העסק שלו, לפי מספר העובדים, תהליכי העבודה, גורמים מזיקים, ציוד ומכונות, תנאי רווחה וכדומה.
- 3.2** דרישות הבטיחות והבריאות התעסוקתית חלות על העובדים ועל הנמצאים במקום העסק וסביבתו. לכן, גם לגבי מבקרים במקום העסק שאינם עובדים - יינקטו לגביהם אמצעי

משרד הפנים

בטיחות וגהות ע"י בעל העסק.

4. תנאים מוקדמים

- 4.1** בעל עסק יתקין הספקת מים ראויים לשתייה, בנקודות נאותות שהגישה אליהן נוחה לכל העובדים במפעל.
- 4.2** בעל עסק יתקין ויקיים נוחיות מספיקות ונאותות לשימוש כל העובדים בעסק, נפרדות לגברים ולנשים, תקינות ובמצב נקי בכל עת, כנדרש בתקנות הבטיחות בעבודה (נוחיות), התשכ"ה-1965.
- 4.3** בעל עסק יקצה לרשות העובדים מקום מתאים לאכילת ארוחותיהם ולמנוחתם, ובו שולחנות וכסאות במספר מספיק לשימוש העובדים.
- 4.4** בעל עסק ירכוש ויתקין בעסק ארגזי עזרה ראשונה, נגישים במהירות ובקלות בעת הצורך, עם תכולה הנדרשת בתקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה במקומות עבודה), התשמ"ח-1988, בהתאם למספר העובדים.
- 4.5** בעל עסק יתקין אמצעי יניקה, ניקוז ופליטה טובים ויעילים, סמוך ככל האפשר למקום הימצאותו של הגורם המזיק וכן יתקין מערכות אוורור טובות בכל מקומות העבודה והשהיה של העובדים החשופים לגורם מזיק.

5. תנאים ברישיון

5.1 ארגון מערך הבטיחות

5.1.1 תנאי תשתית

- 5.1.1.1** בעל עסק לא יאחסן נפט אלא במקום שאישר מפקח עבודה ובהתאם לדרישות פרק ב-ג-ד-ה-ו-ז-ח לתקנות אחסנת נפט לפי סוג אחסון נפט רלוונטי לעסק. בעל עסק לא יבצע שינויים במיתקן נפט אלא באישור מפקח עבודה.
- 5.1.1.2** בטרם התקנת דוד קיטור יגיש בעל עסק בקשה למחוז הרלוונטי של משרד הכלכלה והתעשייה, בהתאם לדרישות המפורטות בנוהל דרישות לצורך מתן היתר להתקנת דוד קיטור.
- 5.1.1.3** בעל עסק יאחסן חומר מסוכן כהגדרתו בחוק חומרים מסוכנים, במקום בר-פיקוח, רחוק ממקור חום ואש, עם שילוט מתאים, כאמור בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק.
- 5.1.2** תנאים תפעוליים
- 5.1.2.1** בעל עסק לא יפעיל עסק מהסוג המפורט בתקנה 4 לתקנות ממונים על הבטיחות אלא לאחר שמינה ממונה על הבטיחות בעל אישור כשירות

משרד הפנים

תקף באמצעות הטופס "הודעה על מינוי ממונה בטיחות" ולאחר שקיבל אישור ממפקח עבודה אזורי על המינוי.

5.1.2.2 בעל עסק מהסוג המפורט [בתקנה 4 לתקנות ממונים על הבטיחות](#) יעסיק ממונה על הבטיחות בהיקף העסקה כנדרש [בנוהל היקף העסקת ממונים על הבטיחות של משרד הכלכלה והתעשייה](#).

5.1.2.3 בעל עסק שמינה ממונה על הבטיחות יקיים את חובותיו כמפורט [בתקנה 11 לתקנות ממונים על הבטיחות](#).

5.1.2.4 בעל עסק, אשר קיימת בו מעבדה, לא יפעיל את המעבדה אלא אם מינה מנהל מעבדה וינקוט אמצעי בטיחות וגיהות תעסוקתיים כמפורט [בתקנות 4, 5, 6, 7 לתקנות המעבדות](#).

5.1.2.5 בעל עסק לא יפעיל דוד קיטור כהגדרתו [בנוהל דרישות לצורך מתן היתר להתקנת דוד קיטור](#) אלא אם קיבל היתר להתקנת דוד קיטור ממפקח עבודה אזורי.

5.1.2.6 בעל עסק לא יפעיל דוד קיטור או דוד הסקה אלא לאחר שמינה, באמצעות הטופס "מינוי מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה", מפעיל מוסמך בעל תעודת הסמכה תקפה שהונפקה בידי רשות הסמכה כהגדרתה [בתקנות מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה](#). על בעל עסק לקבל אישור של מפקח עבודה אזורי על מינוי מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה.

5.1.2.7 בעל עסק לא יפעיל מכונת הרמה המופעלת בכוח מכני, חשמלי, הידראולי או פניאומטי, למעט עגורן אלא בידי אדם העונה לדרישות שפורטו [בתקנה 18\(ב\) לתקנות העגורנאים](#) ושמונה בידי בעל עסק למטרה זו באמצעות הטופס "מינוי מפעיל מכונת הרמה".

5.1.2.8 בעל עסק לא יפעיל עגורן אלא בידי עגורנאי מוסמך שבידו תעודת הסמכה תקפה, אשר הונפקה בידי רשות הסמכה כהגדרתה [בתקנות העגורנאים](#), להפעלת עגורן מסוג ודרגת עומס מתאימים, כמפורט [בתוספת הראשונה לתקנות העגורנאים](#).

5.1.2.9 בעל עסק לא יפעיל מקום עבודה כהגדרתו [בתקנות תכנית לניהול הבטיחות](#) אלא שבידו תכנית לניהול בטיחות אשר הוכנה בידי מכין תכנית לניהול בטיחות, בהתאם להוראות חובה בתכנית בטיחות המפורטות [בתקנה 5 לתקנות תכנית לניהול בטיחות](#).

5.1.2.10 בעל עסק במקום עבודה כהגדרתו [בתקנות תכנית לניהול הבטיחות](#) ימלא אחר דרישות [תקנה 3 לתקנות תכנית לניהול בטיחות](#).

5.1.2.11 בעל עסק שבשטח עסקו מתבצעת בנייה כהגדרתה [בתקנה 1 לתקנות בנייה](#) והוא משמש כמבצע בנייה כהגדרתו [בתקנה 1 לתקנות בנייה](#) ימנה

משרד הפנים

מנהל עבודה (בנייה), ישלח הודעה על כך למפקח עבודה אזורי בדואר רשום עם התחלת פעולת הבניה באמצעות "טופס הודעה על פעולות בנייה". על בעל עסק לקבל אישורו של מפקח עבודה אזורי על מינויו של מנהל העבודה (בנייה).

5.1.2.12 בעל עסק, בו מועסקים לפחות 25 עובדים, יקים ועדת בטיחות וכשיר נאמני בטיחות כנדרש בתקנה 4 לתקנות מסירת מידע. מזכיר הועדה ידווח על הקמת הועדה כאמור בסעיף 6.1.3.

5.1.2.13 בעל עסק ימנה "אדם כשיר" כהגדרתו בסעיף 38(ב) לפקודת הבטיחות בעבודה באמצעות כתב מינוי לאדם כשיר, לבצע פעולה במכונות שבתנועה ובממסרת שבתנועה כשאינן מגודרות.

5.1.2.14 בעל עסק לא יעסיק עובד בחומר או בציוד או בביצוע תהליך עבודה, שבהם קיימים סיכונים, אלא אם מסר לעובד תמצית מידע בכתב אודות הסיכונים אליהם העובד עלול להיות חשוף בעסק, לכל המאוחר ביום תחילת עבודתו, באמצעות נהלים והוראות עבודה ובטיחות מעודכנים.

5.1.2.15 בעל העסק יקיים הדרכה לעובד החשוף לסיכונים, המותאמת לתפקידו ולסיכונים אליהם הוא חשוף, בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם באמצעות בעל מקצוע מתאים ויוודא כי כל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא בנושא ההדרכה וכי הוא עובד על פיה. בעל העסק יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה, והכל בהתאם לדרישות תקנות מסירת מידע.

5.1.2.16 בעל עסק ינהל פנקס רישום הדרכה בהתאם לתקנה 6 לתקנות מסירת מידע.

5.1.2.17 בעל עסק יחזיק במקום עבודה גיליון בטיחות (SDS) של כל חומר מסוכן, כהגדרתו בחוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993 (להלן – חוק חומרים מסוכנים), הנמצא במקום העסק; העתק מהגיליון יוחזק במקום נגיש ובהישג ידם של העובדים במקום העבודה, בהתאם לדרישות תקנות 3 ו-6 בתקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות), התשנ"ח-1998.

5.1.2.18 בעל עסק יסמן חומרים, ציוד ותהליכי עבודה מסוכנים במקום העבודה בתווית או בשלט אזהרה מתאימים ומובנים, וכן יתקין שלטי הדרכה לשימוש בציוד מגן אישי כנדרש בתקנה 8 לתקנות מסירת מידע.

5.1.2.19 בעל עסק יקבע נהלי עבודה ונהלי בטיחות וגהות ברורים וכתובים בעניין אחסון חומרים/ כלים/ גלילי גז/ חומרי גלם/ תוצרת ונהלים לשינוע, יבצע בקרה על יישומם בבית העסק ויעדכן אותם בהתאם לצורך.

משרד הפנים

5.2 בטיחות

5.2.1 תנאי תשתית

- 5.2.1.1** בעל עסק יתקין ויקיים מיתקן חשמלי, בהתאם לדרישות הוראות חוק החשמל ותקנותיו, לרבות [תקנות הבטיחות בעבודה \(חשמל\), התש"ן-1990](#). בעל עסק יקיים את המיתקן החשמלי במצב תקין בכל עת.
- 5.2.1.2** בעל עסק יתקין אמצעי גישה בטוחים ומעברים נוחים וחופשיים ממכשולים לכל מקום שאדם צריך לעבור בו.
- 5.2.1.3** בעל עסק יבצע עבודה במקום מוקף, על פי הדרישות המופיעות [בפקודת הבטיחות בעבודה, בפרק ג' – סימן ח'](#).
- 5.2.1.4** בעל עסק יבצע עבודה בגובה על פי הדרישות המופיעות [בתקנות עבודה בגובה](#) ולפי סוג עבודה בגובה הרלוונטי.

5.2.2 תנאים תפעוליים

- 5.2.2.1** בעל עסק לא יעסיק עובד בעבודה בגובה אלא לאחר שהעובד קיבל הדרכה בידי מדריך עבודה בגובה והונפק לעובד "[אישור על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה](#)" בתוקף המעיד על תחומי ההדרכה שאותם קיבל.
- 5.2.2.2** בעל עסק לא יפעיל מכונות, ציוד וכלי עבודה אלא לאחר שהתקין התקני בטיחות ומיגון מתאימים המונעים מגע בין העובד לבין חלקים טעוני גידור, כהגדרתם [בסעיף 37 לפקודת הבטיחות בעבודה](#), לפי הוראות החקיקה הרלוונטית הנוגעות לעניין, תקנים וכללי המקצוע המקובלים.
- 5.2.2.3** בעל עסק יחזיק התקני הבטיחות והמיגון עבור חלקים טעוני גידור, המוזכרים בסעיף 5.2.2.2, תקנים, כל עוד אלו מצויים בתנועה או בשימוש.
- 5.2.2.4** בעל עסק לא ימכור, לא ישכור ולא ישכיר מכונה או פריט כהגדרתם [בתקנות הבטיחות בעבודה \(מכירה והשכרה של מכונות, מיתקנים וציוד\), התשס"א-2001](#) אלא אם ממלאים אחר דרישות פקודת הבטיחות בעבודה או תקנותיה לרבות תקן רשמי, ככל שקיים. ככל שהמכונה או הפריט ממלאים אחר דרישות הפקודה האמורה, בעל העסק יצרף הוראות הפעלה, אחזקה ובטיחות בשפה העברית. למכונה או פריט מיובאים, יצורפו הוראות אלו בשפה האנגלית.
- 5.2.2.5** בעל עסק יטלטל חומר מסוכן, כהגדרתו [בחוק חומרים מסוכנים](#), בכלים ובאמצעים בטוחים ומתאימים.
- 5.2.2.6** בעל עסק לא יפעיל עגורן צריח, מעלית, דרגנוע, מכונת הרמה, אביזר הרמה ומיתקן לחץ (להלן – כלים טעוני בדיקה תקופתית) אלא אם נבדקו בתדירות שנקבעה בפקודת הבטיחות בעבודה ונמצאו תקינים

משרד הפנים

בידי בודק מוסמך מתוך הרשימה הנמצאת בכתובת:

<http://apps.moital.gov.il/afikReports/R001.aspx>

בעל עסק יחזיק בעסק את תסקירי הבדיקה התקפים של הכלים טעוני **5.2.2.7**

בדיקה תקופתית השייכים לעסק כאמור בסעיף 6.2.

בעל עסק יבצע תחזוקה שוטפת, על פי הוראות יצרן, לכלים טעוני **5.2.2.8**

בדיקה תקופתית.

בעל עסק יספק ציוד מגן אישי מתאים כשיר ובכמות מספקת בהתאם **5.2.2.9**

לדרישות תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997, ולפי

התקנים המקובלים לכל עובד בעסק, ויחייב כל עובד להשתמש בו

בהתאם לתהליך העבודה.

5.3 בריאות תעסוקתית

5.3.1 תנאי תשתית

בעל עסק בו מתבצעת עבודה בגורם מזיק, יתקין וינקוט אמצעי גיהות **5.3.1.1**

המפורטים בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים רלוונטיות

לתחום העיסוק של העסק.

בעל עסק יתקין תאורה מספיקה ונאותה, טבעית או מלאכותית בכל **5.3.1.2**

חלק במפעל.

בעל עסק יקיים טמפרטורה סבירה בכל עמדת עבודה במפעל. **5.3.1.3**

5.3.2 תנאים תפעוליים

בעל עסק יחזיק את המפעל במצב נקי. **5.3.2.1**

בעל עסק יאסוף ויסלק פסולת המכילה גורמים מזיקים מתחנות **5.3.2.2**

העבודה, כך שלא ייגרם מטרד או נזק לבריאות העובד.

בעל עסק יתחזק וישמור את אמצעי גיהות כאמור בסעיף 5.3.1.1 במצב **5.3.2.3**

תקין, על פי כללי המקצוע המקובלים.

בעל עסק לא יעסיק עובד בגורם מזיק מבלי שהעובד עבר בדיקה רפואית **5.3.2.4**

בידי רופא מורשה בתדירות שנקבעה בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות

העובדים הרלוונטיות לתחום העסק ובתנאי שהעובד נמצא מתאים

לעבודתו בגורם מזיק.

בעל עסק, הנדרש לבצע בדיקות רפואיות תעסוקתיות לעובד בגורם **5.3.2.5**

מזיק, בהתאם לדרישות תקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים

הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק, יחזיק במקום העבודה את פנקס

הבריאות של העובד, כל עוד העובד מועסק אצלו כאמור בפרק 6.2.

בעל עסק במקום עבודה שבו מתבצעת עבודה בגורם מזיק לא יבצע **5.3.2.6**

ניטור סביבתי תעסוקתי אלא אם נערך קודם לניטור סקר מקדים לצורך

משרד הפנים

קביעת תכנית ניטור תעסוקתי. סקר מקדים יבוצע באמצעות בודק מעבדתי מוסמך, לפחות כל שנתיים או סמוך למועד הניטור אם בוצעו שינויים העלולים להשפיע על רמת החשיפה של העובדים.

5.3.2.7 בעל עסק יבצע בדיקות סביבתיות תעסוקתיות במקום עבודה בו עובדים בגורם מזיק באמצעות מעבדה מוסמכת (משרד הכלכלה והתעשייה) ו/או בודק מעבדתי מוסמך בתדירות שנקבעה בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק.

5.3.2.8 בעל עסק במקום עבודה שבו מתבצעת עבודה בגורם מזיק ותוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות מצביעות על חריגות, ינקוט בכל אמצעי טכנולוגי מיטבי זמין, ויפעל בהתאם להוראות כל דין וכללי המקצוע, לשם הורדת החשיפה לגורם האמור עד לערכי החשיפה המותרים, כפי שנקבעו בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים או בספר.

5.3.2.9 בעל עסק יפרסם בתחנות העבודה השונות במקום עבודה את תוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות, על מנת שיובאו לידיעת כל העובדים.

5.3.2.10 בעל עסק יתחזק אמצעי יניקה, ניקוז ופליטה טובים ויעילים, סמוך ככל האפשר למקום הימצאותו של הגורם המזיק וכן יתחזק מערכות אוורור טובות בכל מקומות העבודה והשהיה של העובדים החשופים לגורם מזיק.

5.3.2.11 בעל עסק שבו מועסקים לפחות 500 עובדים יחזיק בעסק מכשיר החיאה (דפיברילטור), בהתאם לדרישות חוק הצבת מכשירי החיאה במקומות ציבוריים, תשס"ח-2008.

5.4 רווחה לעובדים

5.4.1 תנאי תשתית

5.4.1.1 בעל עסק יתקין וקיים סידורי רחצה לשימוש העובדים, שהגישה אליהם תהיה נוחה, לרבות סבון ומגבות נקיות לניגוב.

5.4.1.2 בעל עסק יתקין מקלחות עם מים חמים לשימוש העובדים שהגישה אליהם תהיה נוחה, לרבות סבון ומגבות נקיות לניגוב בהתאם לדרישות תקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק. המקלחות יישמרו תקינות, נקיות, ופועלות בכל עת.

5.4.1.3 בעל עסק יתקין ויקיים מלתחות מספיקות ונאותות לשימוש כל העובדים בעסק לבגדי עבודה ולבגדים האישיים שלא לובשים אותם בשעות העבודה.

משרד הפנים

5.4.1.4 בעל עסק יתקין כסאות או ספסלים מתאימים, בעלי משענת גב, במספר מספיק ובמצב תקין כדי לאפשר לעובדים לשבת כשיש להם הזדמנות סבירה בלי שתופרע העבודה.

6. דיווחים, הצהרות ואחזקת מסמכים

6.1 חובת דיווח והצהרות

6.1.1 בעל עסק אשר קיימת בו מעבדה, יכין וישלח למפקח עבודה אזורי, מדי שנה, באמצעות מנהל המעבדה, תכנית עבודה בהתאם לדרישות [תקנה 3 לתקנות המעבדות](#).

6.1.2 בעל עסק ישלח למפקח עבודה אזורי דיווח באמצעות "טופס הודעה על תאונת עבודה/מחלת מקצוע" לגבי כל אלה:

6.1.2.1 תאונת עבודה כאשר הנפגע נעדר למשך יותר מ- 3 ימים ממקום עבודתו;

6.1.2.2 מחלת משלח יד (מקצוע) כמפורט ברשימת מחלות מקצוע המחייבות הודעה לפיקוח על העבודה;

6.1.2.3 מקרה מסוכן כמפורט ב- (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א – 1951;

6.1.3 מזכיר ועדת הבטיחות כאמור בסעיף 5.1.2.12 ישלח במכתב רשום למפקח עבודה אזורי הודעה על הקמת ועדת בטיחות ויפרט בה שמות חברי הועדה, יושב הראש והמזכיר. מזכיר ועדת הבטיחות ישלח למפקח עבודה אזורי פרוטוקול מישיבות הועדה או תמצית ממנו.

6.1.4 בעל עסק יודיע חודש מראש למפקח עבודה אזורי על ביצוע עבודת גלישה באמצעות הטופס "[הודעה על ביצוע עבודות גלישה](#)".

6.2 אחזקת מסמכים

בעל עסק יחזיק בכל עת את המסמכים הבאים הרלוונטיים לעסק:

6.2.1 [טופס מינוי מפעיל מכונת הרמה \(למעט עגורן\)](#) - כל עוד העובד מועסק בעסק

6.2.2 תעודת הסמכה של מפעיל עגורן שהונקה בידי רשות הסמכה - כל עוד העובד מועסק בעסק

6.2.3 [טופס רישום הדרכה](#) - לתקופה של שנה מתאריך ביצוע ההדרכה

6.2.4 אישור של משרד הכלכלה והתעשייה על מינוי ממונה על הבטיחות - כל עוד מינוי הממונה על הבטיחות תקף

6.2.5 אישור של משרד הכלכלה והתעשייה על מינוי מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה - כל עוד המפעיל מועסק בעסק

6.2.6 [אישור על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה](#) - לתקופה של שנתיים מתאריך הנפקתו

משרד הפנים

- 6.2.7 [כתב מינוי לאדם כשיר](#) - כל עוד העובד מועסק בעסק
- 6.2.8 תסקיר בדיקה של בודק מוסמך לאבזרי הרמה - כל עוד התסקיר בתוקף
- 6.2.9 תסקיר בדיקה של בודק מוסמך למכונת הרמה - כל עוד התסקיר בתוקף
- 6.2.10 תסקיר בדיקה של בודק מוסמך למעלית - כל עוד התסקיר בתוקף
- 6.2.11 תסקיר בדיקה של בודק מוסמך לדרגנוע - כל עוד התסקיר בתוקף
- 6.2.12 תסקיר בדיקה של בודק מוסמך למיתקן לחץ - כל עוד התסקיר בתוקף
- 6.2.13 סקר מקדים מבודק מעבדתי מוסמך - לתקופה של 20 שנה מתאריך ביצועו
- 6.2.14 דוח בדיקה סביבתית תעסוקתית ממעבדה מוסמכת (משרד הכלכלה והתעשייה) לתקופה של 20 שנה מתאריך ביצועו
- 6.2.15 פנקס בריאות מרופא מורשה - כל עוד העובד מועסק בעסק
- 6.2.16 היתר של משרד הכלכלה והתעשייה להתקנת דוד קיטור - כל עוד הדוד מותקן בעסק
- 6.2.17 אישור של משרד הכלכלה והתעשייה על אחסנת נפט - כל עוד קיים אחסון נפט בעסק

7. טפסים ופרוצדורות

- 7.1 **לעסק חדש**
בעל עסק ישלח תוך שבוע ימים מיום קבלת אישור על הגשת בקשה לרישיון עסק ברשות הרישוי, את דוח פרטי העסק באמצעות הטופס "[דיווח פרטי עסק](#)"
- 7.2 **לצורך חידוש רישיון עסק**
אם חלו שינויים בעסק, בעל עסק ישלח לפחות 3 חודשים לפני מועד פקיעת תוקף הרישיון דו"ח פרטי העסק באמצעות הטופס "[דיווח פרטי עסק](#)"
- 7.3 **לצורך חידוש רישיון עסק**
בעל עסק ישלח לפחות 3 חודשים לפני מועד פקיעת תוקף הרישיון [דוח המפרט את מצב הבטיחות והבריאות התעסוקתית בעסק](#).

משרד הפנים

פרק ו' – כבאות והצלה

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1 **חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה**, התשע"ב-2012 ;
 1.2 **חלק ג' - בטיחות אש בבניינים לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970.**

2. הגדרות

- 2.1 **אגף אש**
 חלק מבניין המופרד מחלקי הבניין האחרים באמצעות אלמנטים עמידים אש כמפורט בתקנות התכנון והבניה ;
- 2.2 **אמצעי בטיחות אש והצלה**
 אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה :
- 2.2.1 מניעת דליקות והתפשטותן ;
- 2.2.2 כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות ;
- 2.2.3 מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוץם ;
- 2.2.4 הצלת חיי אדם ורכוש ;
- 2.2.5 דרכי התקשרות ;
- 2.2.6 כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
- 2.3 **בניין מלאכה תעשייה חדש**
 מבנה או חלק במבנה המשמש למלאכה ותעשייה, והמבנה או החלק המשמש למלאכה ותעשייה נבנה בהתאם להיתר לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 או בהתאם לדרישות שרותי הכבאות שניתנו לאחר תאריך הראשון לינואר 2012.
- 2.4 **בניין מלאכה תעשייה ישן**
 בנין המשמש למלאכה ותעשייה שאינו בנין תעשייה חדש.
- 2.5 **גורם מוסמך**
 אחד מאלה :
- 2.5.1 מעבדה שהוסמכה על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, תשנ"ז-1997, בתחומים ובסוגי בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
- 2.5.2 מי שיש לו תו תקן לתחזוקת מערכת בתחום שלגביו נדרש האישור.
- 2.6 **גישה למוצא בטוח (Exit Access)**
 חלק מדרך מוצא, לרבות פרוזדורים ומעברים, שתחילתו בכל נקודה שהיא בעסק וסופו בכניסה למוצא בטוח או מחוץ לעסק או בדלת יציאה חיצונית ;
- 2.7 **גפ"מ**

משרד הפנים

גז פחממני מעובה כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 158.

2.8 דלת אש

כמשמעותה בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש: עמידות-אש;

2.9 דרך מוצא (Means of Egress)

נתיב יציאה מעסק, הפנוי ממכשולים והכולל אחד או יותר ממרכיבים אלה:

2.9.1 גישה למוצא בטוח;

2.9.2 יציאה;

2.9.3 מוצא בטוח;

2.10 הנדסאי

הנדסאי רשום, כמשמעותו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור;

2.11 "חיבור כבאים להסנקת מים", "חיבור כבאים" (Fire Department Connection)

חיבור צינור מים בקוטר 3" או 4", הכולל שסתום על חוזר, חיבור מהיר מדגם שטורץ, מכסה ושרשרת;

2.12 חומר לא דליק

כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה;

2.13 חומר ציפוי וגימור

חומר המשמש לציפוי, כיסוי או חיפוי, לרבות: טפטים, ציפוי עץ, שטחים, פרקט, תקרות עץ, בד, או PVC;

2.14 חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה

חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012;

2.15 חוק התקנים

חוק התקנים, התשי"ג-1953;

2.16 יציאה (Exit Discharge)

חלק מדרך מוצא שתחילתו בסופה של גישה למוצא בטוח או בסופו של מוצא בטוח וסיומו ברחוב, בין במישרין ובין דרך שטח פתוח;

2.17 מהנדס

מהנדס רשום, כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור;

2.18 מוצא בטוח (Exit)

חלק מדרך מוצא, המופרד משאר חלקי העסק על ידי אלמנטים עמידים אש ודלתות אש והמוביל אל היציאה או אל מחוץ לעסק;

2.19 נתן אישור

משרד הפנים

- לעניין פרק זה, עובד רשות הכבאות וההצלה, שהוסמד לכך על-ידי השר לביטחון פנים ;
- 2.20 ציוד כיבוי**
ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן ;
- 2.21 רשות הכבאות והצלה**
הרשות הארצית לכבאות והצלה שהוקמה בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012 ;
- 2.22 תעודת בדיקה**
תעודת בדיקה בדבר התאמה לתקן שניתנה לפי סעיף 12 לחוק התקנים ;
- 2.23 תעשייה מסוכנת**
תעשייה העוסקת בייצור, עיבוד או אחסנה של חומרים מסוכנים ברמת סיכון גבוהה (High Hazard) ;
- 2.24 תקן ישראלי (ת"י)**
תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים ;
- 2.25 תקנות התכנון והבנייה**
תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970 ;

3. תנאים מוקדמים

- 3.1** לבקשת רישיון עסק או להיתר זמני (להלן – בקשה) יצורפו המסמכים המנויים להלן :
- 3.1.1** אפיון רשת המים המזינה את העסק, לפי הטופס בנספח 1 שבסעיף 30, "בדיקת אופיין רשת מים למבנה" על פי [הוראת נציב 529](#) -לאחר שנחתם על-ידי אחד מאלה :
- 3.1.1.1 מהנדס ;**
- 3.1.1.2 הנדסאי ;**
- 3.1.1.3 גורם מוסמד ;**
- 3.1.2** נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש, כאמור בתקנה 11א לתקנות התכנון והבנייה. דרישה זו לא תחול על עסק ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר, ולא תחול על עסק שמיועד להכיל עד 50 איש.
- ניתן להגיש העתק מנספח תיאור אמצעים לבטיחות אש שצורפה לבקשה להיתר בניה, ובלבד שיצורפו אליו כל אלה :
- 3.1.2.1** העתק מהיתר הבנייה ;
- 3.1.2.2** הצהרה בחתימת ידו של המבקש, לפיה לא נעשה שינוי פנימי או שינוי בשימוש של הבניין המשמש את העסק, כולו או מקצתו, מיום הכנת הנספח האמור ;

משרד הפנים

3.2 הדרישות הקבועות בסעיף 3.1 לא תחולנה על עסק ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר, ולא תחולנה על עסק שמיועד להכיל עד 50 איש.

4. רישום ודיווח

4.1 בעל העסק יודיע לנותן האישור על כוונה לניתוק יזום של מערכות כיבוי אש על ידו וזאת לכל הפחות שבעה ימים לפני היום בו מתוכנן הניתוק; לעניין סעיף זה, "מערכת כיבוי אש" - אחת מהמערכות הבאות, במידה שמתקיימת לגביה חובת התקנה על-פי דין: גלאים, מתיזים, גנרטור, מערכת על-לחץ ושחרור עשן.

4.2 בעל העסק יודיע לנותן האישור באופן מיידי בכל פעם שאחת ממערכות כיבוי אש חדלה מלפעול;

5. כללי

5.1 בעל העסק יפעיל את העסק תוך נקיטה והתקנת **אמצעי בטיחות אש והצלה** ההולמים את היקף הפעילות בעסק, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות בעסק, ממספר השוהים בו, ממיקומו, שטחו ולפי כל דין.

5.2 אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבנייה.

5.3 מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 5.1, אין בהוראות מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות **בתקנות התכנון והבנייה**, לצורך קבלת היתר בנייה, כפי שחלו במועד בו הוגשה הבקשה להיתר בנייה, ובכל מקום בו ישנה התייחסות במפרט לדרישות הנוגעות לבטיחות אש בעסק, הן יבואו בנוסף לדרישות תקנות אלו.

5.4 הפניות במפרט לתקן ישראלי מחייבות כי תתקיים התאמה מלאה בין מבנה העסק, תכולתו **ואמצעי בטיחות אש והצלה** בו, לבין דרישות הקבועות בתקן; ובעל העסק, או מי מטעמו שמונה לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן ולוודא כי תתקיים התאמה מלאה של העסק כנדרש.

5.5 הדרישות המופיעות במפרט יקוימו לכל אורך תקופת פעילותו של העסק, ובעל העסק אחראי לכך שלא יתבצעו כל שינויים שהם בעסק העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.

5.6 תחזוקת **אמצעי בטיחות אש והצלה** :

5.6.1 **אמצעי בטיחות אש והצלה** יימצאו במצב תקין בכל עת, ובעל רישיון העסק יוודא את ביצוען של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך כך (להלן – תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).

משרד הפנים

5.6.2 תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע לפי הוראות התקן הישראלי התקן והוראות היצרן, ואם ניתנו הוראות נוספות ע"י נותן האישור – בהתאם להוראות אלו.

6. דרכי גישה

6.1 בעל העסק יבטיח את קיומן של דרכי גישה לעסק לצורך פעילות כיבוי והצלה.

7. הפרדות ועמידות אש

7.1 בעסק תהיה הפרדת אש ועשן בין שטח המשמש לייצור ואחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות:

7.1.1 קירות בעלי עמידות אש למשך שעתיים לפחות. הקיר יהיה בנוי מלבנים או מבלוקים או מבטון.

7.1.2 פתחי כניסה והיציאה בקירות בעלי עמידות אש יסגרו על-ידי דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30 דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות-אש: עמידות-אש.

7.2 חומרי הציפוי והגימור שבהם ייעשה שימוש במבנה או במבנים, לרבות מבנים יבילים המשמשים את העסק יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה. בדיקת אי דליקותם וסיווגם של החומרים תיערך בהתאם לתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה. לעניין סעיף זה – שימוש בחומרי ציפוי וגימור כולל הן שימוש הן פנימי והן שימוש חיצוני.

8. דרכי מוצא

8.1 פתחי יציאה:

8.1.1 בעסק המיועד להכיל עד 50 איש, יהיה פתח יציאה אחד ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות.

8.1.2 בעסק המיועד להכיל למעלה מ-50 איש אך לא יותר מ-500 איש, יהיו לפחות שני פתחי יציאה ברוחב של 0.9 מ' נטו כל אחד, וכיוון הפתיחה של הדלת יהיה כלפי כיוון המילוט.

8.1.3 בעסק המיועד לאחסון חומרים מסוכנים, לייצורם או לשימוש בהם וגודלו עולה על 20 מ"ר יהיו לפחות שני פתחי יציאה ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות כל אחד, כאשר דלת אחת לפחות תיפתח ישירות אל החוץ.

8.2 דרכי המוצא, לרבות פתחי היציאה יהיו פנויים מכל מכשול בכל עת.

8.3 הותקן מנעול על דלת בדרך המוצא, יהיה ניתן לפתוח את הדלת מכיוון המילוט בלא מפתח נשלף.

משרד הפנים

9. שילוט

- 9.1** בדרכי המוצא בעסק יותקן שילוט וסימון, כמפורט בסימן י"ח לפרק ב' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 9.2** בעסק יותקנו שלטים פולטי אור כמפורט מטה:
- 9.2.1** "חשמל, לא לכבות במים" – על גבי לוחות חשמל;
  - 9.2.2** "מפסק זרם ראשי"- בסמוך למפסק במקום בולט ונגיש;
  - 9.2.3** "עמדת כיבוי אש";
  - 9.2.4** "ברזי שריפה" – בסמוך לברז;
  - 9.2.5** "ברזי הסנקה לעמדות" – בסמוך לברז;
  - 9.2.6** "ברזי הסנקה למתזים" – בסמוך לברז;
  - 9.2.7** "אין להשתמש במעלית בזמן שריפה"- בסמוך למעלית;
  - 9.2.8** "דלת אש, החזק סגורה" – על גבי הדלת בכל מקום בו נדרשת **דלת אש**;
  - 9.2.9** "חדר שירות" (בהתאם לשימוש החדר הסקה/דוודים/מיזוג/אשפה וכו');
  - 9.2.10** מספר לזיהוי קומה יותקן בחדר המדרגות בסמוך לדלת משני צידיה ומול המעלית כל קומה;
  - 9.2.11** מספר לזיהוי חדרי המדרגות – יותקן בסמוך לחדר המדרגות בלובי הקומתי כל קומה ובלובי קומת הכניסה;
- 9.3** הכיתוב יהיה על השלט בגוון אדום על רקע לבן, גובה כתיב האותיות יהיה 3 ס"מ לפחות, עוביין 7 מ"מ לפחות, השלט ימוקם בסמוך למתקן בגובה 1.5 מ' לפחות מגובה הרצפה.
- 9.4** חומרים מסוכנים ישולטו ויסומנו.

10. תאורת חרום

- 10.1** בעסק תותקן תאורת חירום שתתחיל לפעול ותאיר את נתיב המילוט במקרה של כשל בהספקת החשמל או נפילה במתח החשמל.
- 10.2** תאורת החירום תותקן מעל פתחי העסק ובמעברים המשרתים יותר מ-6 אנשים או שאורכם עולה על 15 מטרים, בפרוזדורים ובחדרי מדרגות, לאורך דרך המוצא ולאורך מעברי מילוט, כולל מעברי מילוט אחוריים, בשטח העסק.
- 10.3** תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או מערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה, הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חרום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות.
- 10.4** גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20, חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות- מנורות לתאורת חירום.

11. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)

משרד הפנים

- 11.1** בעל העסק ינקוט בכל האמצעים הדרושים על מנת שאספקת המים תהא בכמות ובלחץ הדרושים לשם פעולתו התקינה של כלל ציוד הכיבוי שיש להתקינו בעסק.
- 11.2** בעסק ששטחו הכולל עד 800 מ"ר, יותקן ברזי כיבוי חיצוני בקוטר של 3" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, במרחק שלא יעלה על 80 מטרים מהעסק.
- 11.3** בעסק ששטחו הכולל מעל 800 מ"ר, יותקנו ברזי כיבוי חיצוניים בקוטר של 3" על זקף בקוטר של 4" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, בפריסה הבאה: ברזי כיבוי בסמוך לכניסה הראשית לעסק וברזי כיבוי נוספים בהיקף העסק, כאשר המרחק בין 2 ברזים סמוכים לא יעלה על 80 מטר.
- 11.4** בעסק בעל 3 קומות ומעלה, יותקן חיבור הסנקת מים לברזי הכיבוי המתוקנים בעסק. ברזי ההסנקה יוצב מחוץ לעסק במרחק שלא יעלה על 6 מטרים מקצה העסק.

12. ציוד כיבוי

- 12.1** בעסק ששטחו עד 120 מ"ר, יותקן גלגלון כיבוי אש עם זרנוק בקוטר 3/4", באורך שייתן מענה לכיסוי כל שטח העסק עם מזנק צמוד. תשתית הצינורות לגלגלון תהיה ממתכת; במידה וקיימת הפרדת אש ועשן בין חלקי העסק, יש להתקין ציוד כאמור בכל אחד מחלקיו.
- 12.2** בעסק ששטחו מעל 120 מ"ר יותקנו עמדות כיבוי אש הכוללות כל אחת:
- 12.2.1** ברזי כיבוי בקוטר 2";
  - 12.2.2** 2 זרנוקים בקוטר 2" באורך 15 מ' כל אחד;
  - 12.2.3** מזנק בקוטר 2";
  - 12.2.4** גלגלון עם צינור בקוטר 3/4" עם מזנק צמוד;
  - 12.2.5** מטפה אבקה במשקל של 6 ק"ג.
- הציוד יאוכסן בארון שמידותיו לכל הפחות: גובה 120 ס"מ, רוחב 80 ס"מ, ועומק 30 ס"מ.
על הארון ייכתב: "עמדת כיבוי אש".
- 12.3** תשתית הצינורות לברזים הרשומים לעיל תהיה מתכת.
- 12.4** בעסק יוצבו מטפי כיבוי מסוג אבקה יבשה בגודל של 6 ק"ג. מספר המטפים יתאים לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 2 מטפים מיטלטלים: התאמה, התקנה וסימון. בדיקת המטפים ותחזוקתם תעשה לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה.
- 12.5** עמדות כיבוי האש יותקנו בסמוך לפתחי הצינור ובמקומות נוספים כך שיתנו מענה לכיסוי כל שטח העסק.
- 12.6** ציוד הכיבוי יהיה נגיש וזמין ויוחזק במצב תקין, בכל עת.

13. מערכת מתזים

משרד הפנים

- 13.1** במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת כיבוי אש אוטומטית במים על פי תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה (להלן – מערכת מתזים):
- 13.1.1** בניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל מ-500 מ"ר ועד 2000 מ"ר – בכל חלקי הבניין;
- 13.1.2** בבניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר – בכל שטחי הבניין;
- 13.1.3** בבניין מלאכה ותעשייה חדש בעל 3 קומות או יותר – בכל שטחי הבניין;
- 13.1.4** בבניין מלאכה ותעשייה ישן ששטחו הכולל מעל 500 מ"ר – בכל חלקי הבניין;
- 13.1.5** במבנה בעל עמידות אש שאינה עולה על 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין.
- 13.2** על אף האמור לעיל, אין חובה להתקנת מערכת מתזים בחדר קירור הממוקם בתוך או כחלק ממבנה (מחסן או מפעל) ששטחו קטן מ-40 מ"ר בהתקיים אחד מאלה:
- 13.2.1** קיימת הפרדת אש ועשן בין חדר הקירור לבין שאר חלקי העסק. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות:
- 13.2.1.1** קירות בעלי עמידות אש למשך שעתיים לפחות;
- 13.2.1.2** פתחי כניסה והוצאה בקירות בעלי עמידות אש יסגרו על-ידי דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30 דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות-אש: עמידות-אש.
- 13.2.2** חדר הקירור נמצא בתוך חלל אשר קיימת בו מערכת כיבוי אש אוטומטית במים המותקנת על פי תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה.
- 13.3** בחדר קירור כמבנה נפרד (עומד בפני עצמו) תותקן מערכת מתזים כאשר מתקיימים כל אלה:
- 13.3.1** שטח חדר הקירור עולה על 500 מ"ר.
- 13.3.2** חדר הקירור משמש או מיועד לשמש להחסנת טובין לקיח או בעיר. לעניין סעיף זה:
- 13.3.2.1** "טובין לקיח" – טובין אשר טמפרטורת ההתלקחות שלו נמוכה מ-100 מעלות צלסיוס;
- 13.3.2.2** "טובין בעיר" – טובין אשר טמפרטורת ההתלקחות שלו בין 800-101 מעלות צלסיוס;
- 13.3.3** כאשר אחוז החמצן בתוך חדר הקירור לא נשמר באופן קבוע מתחת ל-10%.
- 13.4** בחדר קירור כמבנה נפרד (עומד בפני עצמו) בו קיימת חובת התקנת מערכת מתזים ומתקיימים בו כל המפורטים להלן, תותקן מערכת מתזים בגג העליון בלבד:
- 13.4.1** חדר הקירור מיועד להחסנת טובין בטמפרטורה של 8 מעלות צלסיוס ומטה;

משרד הפנים

- 13.4.2** מעל חדר הקירור קיים גג נוסף (להלן – גג עליון) ובתווך שבין שני הגגות מותקנת מערכת הקירור ;
- 13.5** בחדר מכוונות קירור ובחדר בו מוצב מיכל גז הקירור תותקנה מערכת פתוחה לכיבוי אש במים וכן מערכת אוטומטית לכיבוי אש במים. שתי המערכות הנ"ל יותקנו בהתאם לדרישות תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים : התקנה.
- 13.6** מערכת המתזים תתוכנן ותותקן לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים : התקנה. ככל שאין הפרדות אש בין יעודים או שימושים, תתוכנן ותותקן בחלקים אלה מערכת בהתאם לרמת הסיכון המחמירה ביותר.
- 13.7** מערכת המתזים תתאים בכל עת לסיווג המבנה, ייעודו, מיקומו, לשטחו, השימוש בו ודרגת סיכון האש של חלקיו (כגון : אזור אחסנה, אזור משרדים, אזור מכירות, חדרי קירור וכו').
- 13.8** יש לקבל אישור בכתב על התאמת תכניות מערכת המתזים והצהרת **מהנדס**, כי מתקיימות דרישות תקן ישראלי ת"י 1596. העתק **מתעודת בדיקה** והצהרת **מהנדס** כמשמעותו בתקן. האמור, יוגשו לנותן האישור.
- 13.9** מערכת המתזים תתחזק במצב תקין, בכל עת.
- 13.10** בדיקת מערכת המתזים תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים : בקרה, בדיקה ותחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה בצירוף מפרט הבדיקה יוגש לנותן האישור.

14. מערכת גילוי אש ועשן

- 14.1** במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת גילוי אש ועשן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש : הוראות התקנה ודרישות כלליות במקרים ובמקומות הבאים :
- 14.1.1** בניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל מ-500 מ"ר ועד 2000 מ"ר – בפרוזדורים המשמשים חלק **מדרכ מוצא** ;
- 14.1.2** בבניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר – בפרוזדורים המשמשים חלק **מדרכ מוצא** ;
- 14.1.3** בבניין מלאכה ותעשייה חדש בעל 3 קומות או יותר – בפרוזדורים המשמשים חלק **מדרכ מוצא** ;
- 14.1.4** בבניין מלאכה ותעשייה ישן ששטחו הכולל מ-300 מ"ר ועד 500 מ"ר – בכל חלקי הבניין ;
- 14.1.5** במבנה יביל שעמידות האש שלו מעל 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין ;
- 14.1.6** בחדר קירור כמבנה נפרד (עומד בפני עצמו), המיועד להחסנת טובין בטמפרטורה שלא עולה על 0 מעלות צלזיוס ולא קיימת חובה להתקין בו על פי דין מערכת מתזים ;

משרד הפנים

- 14.2** בחדר קירור הממוקם בתוך או כחלק ממבנה (כגון: מחסן או מפעל) ששטחו גדול מ-40 מ"ר המיועד להחסנת טובין בטמפרטורה שלא עולה על 0 מעלות צלזיוס.
- 14.3** המערכת תהיה פרוסה בכל חלקי העסק.
- 14.4** מערכת גילוי אש ועשן תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 14.5** בדיקת מערכת גילוי האש והעשן תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש: תחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה, שתערך לפי נוסח נספח ג' לתקן הנ"ל, יוגש לנותן האישור.

15. מערכת חשמל

- 15.1** בלוחות חשמל הממוקמים בעסק יותקנו המערכות הבאות:
- 15.1.1** לוח חשמל בעל זרם של 63 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל.
- 15.1.2** לוח חשמל בעל זרם של 80 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 15.1.3** לוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה - תותקן מערכת גילוי אש או עשן הכוללת גלאים, מערכת כיבוי אוטומטית יבשה ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 15.1.4** על אף האמור בסעיף 16.1.3, אין חובה להתקין מערכת כיבוי אוטומטית בלוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה המקיים את כל הדרישות הבאות:
- 15.1.4.1** עומד בתקן ישראלי ת"י 61439;
- 15.1.4.2** מותקן בו גלאי עשן;
- 15.1.4.3** מותקן בו מערכת ניתוק לוח חשמל ממקור הזנה;
- 15.1.4.4** נמצא באזור כיסוי של מערכת כיבוי אוטומטית.
- 15.2** מערכת גילוי האש ו/או העשן המתוקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש: הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- 15.3** מערכת הכיבוי האוטומטית היבשה המותקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש באירוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 15.4** במבנה ששטחו עולה על 500 מ"ר, יותקן מפסק חשמל חירום במקום בולט ונגיש אשר במקרה חירום ינתק את זרם החשמל לכל המבנה.
- 15.5** מערכת גילוי אש ועשן המותקנת בלוח החשמל, תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 15.6** מתקני החשמל בעסק יבדקו באופן תקופתי בהתאם להנחית רשות הכבאות וההצלה "בדיקה [תקופתית למתקני חשמל – עדכון](#)" ועל פי כל דין.

משרד הפנים

16. מערכת שליטה בעשן

- 16.1** בעסק ששטחו עולה על 500 מ"ר בלא חלונות, או ששטח חלונותיו שניתנים לפתיחה ידנית קטן מ-2% משטח רצפתו ובחלקי המבנה אחרים (כגון: מחסנים, חדרים טכניים וכו') יהיו סידורי שליטה בעשן בהתאם לקבוע בפרט 3.5.2.1 לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 16.2** מערכת השליטה בעשן תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

17. מערכת מיזוג אוויר

- 17.1** מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.

18. מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)

- 18.1** בעסק שמתקיימות בו אחת מהדרישות הבאות תותקן מערכת למסירת הודעות:
- 18.1.1** השטח הכולל של הבניין עולה על 2,000 מ"ר;
- 18.1.2** הבניין מכיל 3 קומות או יותר;
- 18.2** מערכת מסירת ההודעות (כריזת חירום) תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

19. חומרים מסוכנים

- 19.1** יש להגיש היתר רעלים מהמשרד להגנת הסביבה, הכולל את כול סוגי החומרים המסוכנים המאוחסנים במקום (במידה ונדרש).

20. גנרטור חירום

- 20.1** בעסק אשר נדרש להתקין משאבות מים לכיבוי אש או מפוחי יניקת עשן לפי מפרט זה ועל פי כל דין, יותקן גנרטור אשר יהיה בכוחו לספק גם זרם חשמל בשעת חירום להפעלתם.
- 20.2** הגנרטור יותקן בהתאם לקבוע בפרט 3.7.4.1 (ב)-(ח) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 20.3** הגנרטור יתוחזק במצב תקין, בכל עת.

21. הדרכה ותרגול

- 21.1** בעסק ששטחו עולה על 10,000 מ"ר, נותן האישור יהיה רשאי להורות לבעל העסק לקיים לעובדיו הדרכה ותרגול בתחום בטיחות האש.
- 21.2** נותן האישור יורה על תדירות והיקף פעולות ההדרכה והתרגול, נושאי ההדרכה והתרגול והכשירות, ההכשרה וההסמכה של המדריכים.

22. לוח פיקוד כבאים

משרד הפנים

22.1 בעסק שנדרש על פי דין להתקין בו מערכות מתזים, גלאים וניהול עשן או מערכות נוספות שנקבעו לעניין זה על-ידי נותן האישור, יותקן לוח פיקוד כבאים הכולל, את הרכיבים או המערכות הבאות, ככל שהן קיימות או נדרשות על פי דין:

22.1.1 לוח בקרה ושליטה במערכות הגילוי והכיבוי האוטומטיות: מערכת הכיבוי האוטומטית תספק התרעה קולית על כל פגם במערכת הבקרה ותעמוד בדרישות תקן של האגודה הלאומית האמריקנית להגנה בפני אש NFPA72; רכיבים מבוקרים יכללו לפחות: ברז שליטה, הספקת חשמל או דלק למשאבת מים של מערכת המתזים, נתוני מצב פעולה של משאבת מים (דומסופועל); במאגר מים - גובה המים, טמפרטורה של המים, לחץ מים; במידה והותקנה מערכת מתזים יבשה – עמידה בלחץ אויר מינימלי, התראה קולית וויזואלית תתקבל ברכזת גילוי אש. במידה וקיימת עמדת בקרה מאוישת ההתראה תתקבל גם בעמדה זו;

22.1.2 עמדת הפעלת כריזת חירום ואזעקה;

22.1.3 טלפון כבאים;

22.1.4 לוח הפעלת מפוחים לשחרור עשן: מפסק תלת-מצבי להפעלת מערכות שליטה בעשן, מפסק תלת-מצבי לשליטה במערכת על לחץ, מפסק שליטה בפתחי שחרור עשן אוטומטיים;

22.1.5 לוח פיקוד לחשמל;

22.1.6 לוח פיקוד לגנרטור חירום אשר יכלול גם נוריות חווי המורות על מצב הגנרטור: מצב מפסק אוטו' סגור, תקלה בגנרטור, מצב מד סולר, מצב כמות שמן, מצב טעינה מצבר הגנרטור;

22.1.7 לוח שליטה ובקרה על מעליות הבניין;

22.1.8 לוח פיקוד ושליטה על מערכת האינטרקום בין קומות המבנה;

22.1.9 תיק חירום של הבניין הכולל תכניות הבניין ותכנית בטיחות אש;

23. מערכת גז

23.1 מערכת הגז המשמשת את העסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 158 מיתקנים לגזים פחמימניים מעובים, המסופקים בתוך מכלים מיטלטלים.

23.2 על כל המכשירים והאביזרים לצריכת גז המשמשים את העסק יותקנו התקנים להפסקת זרימת גז במקרה של דליפה כולל ניתוק מקורות אנרגיה.

23.3 אם קיימים מנדפים בעסק - יש להתקין מערכת כיבוי במנדפים בהתאם לתקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2, מערכות כיבוי אש: כיבוי אש בכימיקלים רטובים, כולל ניתוק ממקור אנרגיה. יש לקבל אישור בכתב על התאמת המערכת לדרישות תקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2. העתק מתעודת הבדיקה תוגש לנותן האישור.

משרד הפנים

- 23.4** צנרת ההזנה לכל צרכני הגז תהיה עשויה מצינור מתכתי מסוג פלב"מ גמיש ומחוזק ברשת פלב"מ.
- 23.5** מערכת הגז, המכשירים והאביזרים לצריכת גז והמנדפים הקיימים בעסק, יתוחזקו במצב תקין, בכל עת.

24. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה

- 24.1** יש לבצע בדיקת משטר הפעלות ואינטגרציה בעסק בו נדרש להתקין שניים או יותר מאמצעי בטיחות האש וההצלה הבאים, ככל שקיימים:
- 24.1.1** מערכת גילוי אש ועשן;
  - 24.1.2** מערכת מתיזים אוטומטית;
  - 24.1.3** מערכת שליטה בעשן;
  - 24.1.4** גנרטור חירום;
  - 24.1.5** סגירת דלתות אוטומטית;
  - 24.1.6** מעליות;
  - 24.1.7** מערכת על לחץ;
  - 24.1.8** לוח פיקוד כבאים;
- 24.2** לוח פיקוד כבאים הבדיקה תעשה בהתאם [להוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה](#). כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.
- 24.3** יש לקבל אישור בכתב של **גורם מוסמך** או **מהנדס** על התאמת המערכות לדרישות הוראה מספר 536 הנ"ל. העתק האישור יוגש לנותן האישור. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יש לצרף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

25. תיק שטח

- 25.1** בעסק אשר נדרש בהיתר רעלים בדרגה A או B לפי תקנות החומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת תוקף התרים), התשס"ג-2003 יש להגיש העתק "תיק מפעל" שהוכן בהתאם לתקנה 4 לתקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים), התשנ"ג-1993.
- 25.2** עסק שאינו עומד באמור בסעיף 25.1 וששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר:
- 25.2.1** בעל העסק יגיש לנותן האישור תיק שטח, אשר יוכן על-פי [הוראה מספר 503](#) - הכנת תיק שטח (להלן – "תיק שטח").
  - 25.2.2** בעל העסק ישמור על תיק השטח מעודכן בכל עת.
  - 25.2.3** בעל העסק יגיש לנותן האישור תיק שטח מעודכן לפחות אחת לשנה קלנדרית.
  - 25.2.4** בעל העסק יעדכן את תיק השטח בשינויים בעסק שיש בהם כדי להוסיף או לגרוע מוקדי.

משרד הפנים

סיכון, או שינוי בפרטי בעלי התפקידים או דרכי ההתקשרות לצורך דיווח או תקשורת בעת אירוע, וזאת בתוך 14 יום ממועד השינוי.

26. צוות כיבוי והצלה מפעלי

- 26.1** בעסק ששטחו עולה על 10,000 מ"ר, נותן האישור יהיה רשאי להורות לבעל העסק, לקיים בעסקו צוות כיבוי והצלה בעל הכשרה לפעול באירוע כבאות והצלה עד להגעת כוחות רשות הכבאות וההצלה למקום האירוע, ולסייע לרשות בפעולותיה עם הגיעה למקום האירוע;
- 26.2** נותן האישור יורה על הרכב הצוות, ציודו, הכשרתו, אימוניו, דרכי פעולתו, וכל הוראה אחרת הדרושה למילוי תפקידו.

27. אחסנה חיצונית

- 27.1** נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל העסק הוראות בטיחות אש, בהתאם למסקנות סקר סיכונים אש שנדרש ואושר על ידו בעניינים הנוגעים לאחסנה חיצונית, לרבות גובה האחסנה, היקף האחסנה, שטח האחסנה, רוחב האחסנה, סוג החומרים המאוחסנים, דרכי גישה לשטח האחסנה, סימון ושילוט, **אמצעי בטיחות אש והצלה** שיש להתקין במקום וכיוצא באלה.

28. מיתקן פוטו-וולטאי

- 28.1** נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל העסק הוראות בעניינים הנוגעים למערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (מיתקן פוטו-וולטאי) המותקנת בשטח העסק, לרבות מיקום ואופן ההתקנה, סימון ושילוט, **אמצעי בטיחות אש והצלה** שיש להתקין במיתקן ובסביבתו והמצאת מסמכים ואישורים על עמידת המיתקן בדרישות כל דין.

29. אישורים

- 29.1** על פי דרישת נותן האישור, ימציא בעל העסק מסמכים ואישורים על תקינות ציוד הכיבוי, ובכלל זה:

- 29.1.1** אישור **גורם מוסמך**, כי חומרי הציפוי והגימור שבהם נעשה שימוש במבנה המשמש את העסק נבדקו ועומדים בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה.
- 29.1.2** אישור כי כל ציוד הכיבוי במים (עמדות כיבוי, גלגלונים, ברזי כיבוי, זרנוקים, מזנקים) נבדק ונמצא תקין;
- 29.1.3** אישור כי מטפי הכיבוי הקיימים בעסק נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה, ונמצאו תקינים. האישור יינתן על ידי אדם שהוסמך לכך על-ידי הרשות לכבאות והצלה;

משרד הפנים

- 29.1.4** אישור כי מערכת החשמל המותקנת במקום, נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן – חוק החשמל) ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום ותקינות מפסק חשמל ראשי לשעת חירום וטבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל האמפר של כל לוח. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.
- 29.1.5** אישור על בדיקת התאמתה ותקינותה של מערכת הגז לדרישות תקן ישראלי ת"י 158, לרבות התייחסות לגלאי הגז. האישור יינתן על ידי בעל רישיון לעבודות גז לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1988, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.
- 29.1.6** אישור **גזים מוסמך** המעיד על תקינות המערכת האוטומטית לגילוי אש. האישור יוגש על טופס לפי נספח ג' לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11 ויכלול גם התייחסות לתקינות מערכת הגילוי, הכיבוי והניתוק האוטומטי בארונות החשמל, ככל שמערכות אלה מותקנות בעסק.
- 29.1.7** אישור **גזים מוסמך** המעיד שמערכת הכיבוי המתוקנת בארון החשמל נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש באירוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 29.1.8** אישור כי מערכת מסירת הודעות (כריזת חירום) נבדקה ונמצאה תקינה ועל כך שהמערכת כוללת ספק כוח עצמאי, נקי שליטה ורמקולים הנשמעים בכל שטחי העסק. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.
- 29.1.9** אישור **גזים מוסמך**, כי המערכת האוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 1928. על האישור לכלול את מפרט הבדיקה.
- 29.1.10** אישור כי גנרטור החירום נבדק ונמצא תקין. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.
- 29.1.11** אישור **גזים מוסמך**, כי מערכות בטיחות האש וההצלה תואמות את דרישות [הוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה](#). כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.
- 29.1.12** אישור **גזים מוסמך** או **מהנדס**, כי מערכת שחרור העשן נבדקה ונמצאה תקינה. באישור יפורט סוג המערכת שנבדקה.

